

Miljövänner för kärnkraft
- Grundad 1988 -

Riksgäldskontoret

karnavfallsfinansiering@riksgalden.se

Ärende: RG 2022/814

Remiss av Riksgäldens förslag på kärnavfallsavgifter, finansierings- och kompletteringsbelopp för 2024-2026

Den ideella föreningen Miljövänner för kärnkraft, MFK, är inte med bland Riksgäldens remissinstanser, men detta oaktat önskar MFK framföra principiella synpunkter enligt nedan:

Miljölagstiftningen kring kärnkraftsverksamheten är unikt modern för svensk industriell verksamhet: Kärnkraftsindustrin har huvudansvaret för verksamheten under hela cykeln från uppförande, drift, rivning, avfallshantering och nedläggning av verksamheten med myndigheter som granskningsorgan. Ursprungligen hade industrin även finansiellt ansvar vari ingick kostnadsberäkningar, men detta har ändrats till enbart skyldighet att betala för allt efter att ha lämnat uppgifter till Svensk Kärnbränslehantering AB om sina förväntade kostnader för vidare befordran vart tredje år till Riksgälden, vilken i sin tur lämnar förslag till regeringen för beslut om avgifter för kommande treårsperiod.

För kärnkraften medför detta totalt betalningsansvar för allt som verksamheten kan innebära, dvs även myndigheters kostnader för tillsyn och för statens ekonomiska risk. Ansvaret avses dock vid varje tidpunkt beloppsbegränsat. Nivåer för fondering, säkerhetsbelopp och val av säkerhetstyp bestäms av regeringen.

Det är dokumenterat att en inflytelserik del av internationell miljörelse mer eller mindre öppet på olika sätt sökt göra kärnkraft olönsam – i Sverige höjde exempelvis S/Mp-regeringen 2015 den för kärnkraften unika effektskatten under finansminister Magdalena Andersson med 17% till 14 770 kr per megawatt och månad (SFS 2015:471) oavsett drift med attributet fiskal. Avvägningen mellan kärnkraftsindustrins betalningsansvar och konsekvenser för utbudet av eleffekt är politisk – detta framgick tydligt då regeringen i realtid samma år tog tillbaka beslut om denna höjning av effektskatten för kärnkraft sedan Vattenfalls vd hotat stänga inte bara R1&R2 utan bolagets alla verk.

Föreliggande remiss gäller Riksgäldens förslag till avgifter för perioden 2024--2026. Den innebär avsevärda höjningar för kärnkraftens del. Förslaget skulle medföra stora höjningar för alla reaktorer, även för Barsebäck.

Förslaget är detaljerat och verkar följa ekonomisk skolbok. MFK saknar tillräcklig ekonomisk kompetens för att ta ställning till alla de många posterna, men hoppas att förslaget är värdeneutralt visavi attityder till kärnkraftens vara eller icke vara. Vi avvaktar branschens och marknadens reaktion. Vår spontana reaktion är att avgifterna är väl tilltagna och vill hänvisa till en utredning gjord 2004 där det står att sådana återbetalas om det framöver visar sig att för stora belopp fonderats. Om den ekonomiska utvecklingen blir negativ med en mer eller mindre slumpmässig volatilitet och inflation på energiområdet, skulle motsatt kostnadsutveckling kunna materialiseras av ekonomiskt uppdaterat konstruktivt tänkande och teknisk evolution. Det mesta av det som nu kallas avfall kan framöver

Adress:
c/o Lars Wiiegert
Vickavägen 21, 43930 Onsala

PlusGiro: 13374-4
Swish: 123 186 4933
Org.nr: 849600-6126

E-mail: mfk@mfk.nu
Hemsida: <https://www.mfk.nu>
Tel: 0739 678 908

komma att återvinnas istället för att djupförvaras så att både mängden restavfall och tiden för förvaring kan minska med 99 % vilket väl skulle göra fondvärdet överdimensionerat. (För att citera vår tidigare högt värderade ordförande prof. Ragnar Hellborg¹: ”Gräv inte för djupt!”)

Övriga synpunkter:

MFK anser att ordningen med totalansvar inte bara för miljö utan också ekonomi under hela livscykeln för kärnkraft är mönsterigill. Kärnkraften är i det avseende mycket mer modern än alla andra energitekniker. Detta är en brist i symmetri, som det finns goda skäl att skyndsamt åtgärda. Det skulle kunna ske genom att införa samma ordning på andra energiområden. Mest angeläget vore en miljö-och ekonomirevision av fossilindustrin, engagerad i den värsta miljökatastrof som människan skådat och nu åser med potential att inom detta sekel göra världen obeboelig för miljarderna människor. Detta till trots är ännu inget ekonomiskt ansvar lagstadgat på det energiområdet, än mindre fonderat för att möta framtida konsekvenser. Men det gäller fler hanteringar, som biogen energi, vilken historiskt och ännu står för en storskalig global avskogning. Det gäller också hypade men arealkrävande tekniker som sol och vind med begränsad möjlighet för återanvändning.

Civil kärnkraft har fått en icke befogad dålig klang hos svensk allmänhet på grund av dess militära förflutna, vilket bidragit till såväl repressiv lagstiftning som hysteri att avveckla efter ett misstolkat resultat av en illa utformad folkomröstning 1980. Mot detta kan ställas den enda möjligheten som står till buds för att kunna avveckla världens kärnvapen: fredlig civil kärnenergi. En utopi, men ändå en möjlighet.

Sammanfattning

- Utred juridiska aspekter vid att kräva tillkommande fonderade medel för avveckling av redan avställda reaktorer, som inte längre kan bidra med intäkter av någon verksamhet.
- Sett till pågående utveckling av nya reaktortyper kan det vara läge att utreda alternativa scenarier med återvinning av använt bränsle istället för djupförvar, vars andel både till volym och förvaringstid kan minska med 99 % vilket kraftigt skulle göra fondvärdet överdimensionerat.
- Diskutera rimlighet och motiv för de unika och strikta kraven (ex.-vis 100.000 år) som gäller för kärnkraft som inte alls ställs på andra verksamheter vars avfall (med oändlig halveringstid) har mycket större påverkan på miljö, klimat och vår hälsa.

Bästa hälsningar
Carl Erik Magnusson
Ordf. Miljövänner för Kärnkraft

¹ Det var Ragnar Hellborg som mätte på den sovjetiska U-båt som 1981 seglat upp på land i Blekinge skärgård och vars mätresultat med Ge-detektor låg till grund för dåvarande statsminister Thorbjörn Fälldins uttalande: ”Den sovjetiska U-båten är med intill visshet gränsande sannolikhet bestyckad med kärnvapen”